

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ հմր. 8 ՄԷՃ
• Գաւառացի • 10 ՄԷՃ
վեցամսեայ • Կ. Պոլսոյ • 4 ՄԷՃ
• Գաւառացի • 5 ՄԷՃ
Վճարման մէկ 20 նոյ թղթով պարտաւորեցան տողը մէկ անգամի հաւար 3 դուրոյ, երկու անգամի հաւար 2 դուրոյ, երկու անգամի հաւար զատ սակարկութիւն կրողայ :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 5 ՅՈՒՆԻՎԵՐՍԻՏԵՏ

ԱԶԳ

Վերջը՝ հինգշաբթի Ս. Երանան տօն ըլլալուն պատճառաւ՝ նրկայ թերթը՝ փոխանակ երէկ հրատարակուելու այսօր հրատարակել աժան դատեցինք, որպէս զի երէկ թիւ ւան լուրերն ալ կարող ըլլանք հղորդել մեր ընթերցողաց :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Դեսպանախորհուրդն երկու շաբթի առաջ նիստ ըրաւ, որոյ հմար կըսուէր թէ վերջին պիտի ըլլայ Սին չե ցարդ իւր նիստերն ապարկին եղան, և բանակցութիւններն երկու տեք անընդունելի կերպարանք առին : Լորտ Սալիպարի ուրբաթ օրը Մեծ-Եպարքոսին հետ երկար տեսակցութիւն մ'ըրաւ, և իւր խնրանք կիրակի օրը վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւ ունեցաւ Առայտմ չեք կընար դիմաւ թէ այս տեսակցութեանց մէջ ինչ խոսացութիւն եղած է, սակայն տարկոյս չկայ որ օրուան խնդրոյն վրայ է Դեսպանախորհուրդին անցեալ հինգշաբթի առաւ նիստէն առաջ կըսուէր թէ Սնտրոսի ծանուցաբերին պիտի վերադարձուի, բայց կերեւի որ սա ալ չէ կըցեր յաջողի, քանզի անոր վրայ բաւական խօսուելէ ետեւ ի բազմողուեր է : Կը յուսացուէր որ Երանական տեքութիւնը իրենց պահանջումներէն զինուորներ պիտի ընէին բայց այն զինուորները բաւական չափաւոր չէին, որպէս զի Բ. Դուռը կարնար ընդունիլ : Նախնական դեսպանախորհուրդին ծրագիրը քսանն ին կէտ կը պարունակէր, որոց քսանն և մին Օսմանեան Սահմանադրութեան համաձայն ըլլալով Բ. Դուռը դէրութեամբ ընդունեց. սակայն մնացեալ ութ կէտերն Օսմանեան կառավարութեան անկախութեան և երկրն աւարողութեան փաստակար ըլլալով Բ. Դուռը բացորոշապէս մերժեց : Այս կէտերն են՝ Գարատարի և Սկովիոյ հող տալ, Սլավեան գաւառներուն քացառիկ արտօնութիւններ շնորհել յիշեալ գաւառաց մէջ կայսերական զօրքը քանի մը տեղեր միայն կեցնել, ոստիկանութեան խառն զինուորութիւն հաստատել, կուսակալներն օտար դեսպանաց հաւանութեամբ կարգել, բարեկարգութեանց վրայ հսկող խառն յանձնաժողով մը անուանել, առանձնաշնորհեալ գաւառաց տրոց հարկերն երսունը միայն կայսերական գանձը դրել, գաւառներն բարենորոգել : Այս կէտերը Բ. Դրան արտաքին գործոց նախարարը իր անհաշիւ փորձով և իր անհաշիւ փորձով քանի որ իրենց պահանջումները խոստացուցին, աշխարհութեան համեմատ երկու շաբթի օրը պիտի գումարուէր խորհուրդ համար թէ պէտք է Բ. Դրան վերջնապէս մը ներկայացնել : Կըսուի թէ Եւրոպական երեսփոխաններն իրենց ուրբաթ առաւ դուռմարման մէջ առաջարկութեանց ամենէն կարեւորը կամ մանաւանդ անընդունելին բարեփոխելն են : այսինքն ապստամբեալ գաւառաց բարենորոգմանց գործադրութեան հսկելու համար առաջարկեալ Եւրոպական յանձնաժողովին Օսմանցիներէ խառն ըլլալուն վերայ համաձայնել, և այս որոշումը Բ. Դրան հաղորդելու ետեւ Բայց անընդունելի կէտերէն միոյն վրայ եղած այս բարեփոխումը կընայ միւս անընդունելի կէտերն ալ ընդունելի ընել : չյուսացուիր :

Դեսպանախորհուրդին այս անյաջող եղան իրաւամբ պատճառ կուտայ եւրոպական լրագրաց խիստ քննադատութիւններ ընելու երեսփոխանաց ընթացքին վրայ, և Մեծ-Եպարքոսին և Օսմանեան նախարարաց հայրենասիրութիւնը ճանչելու : Մեծ-Եպարքոսը, կըսէ Ժուռնալ Տէ Տէպալ շատ ազատամիտ, չափաւոր և անկեղծ է. սակայն այսու ամենայնիւ թուրք է, և երբ իրեն ըսին թէ իւր Սահմանադրութիւնը կատարէ մի, և պէտք է անոր տեղ Եւրոպական կառավարութիւն մը դնել, պատասխանեց. «Դուք եկաք մեր մայրաքաղաքին մէջ՝ բազմեցաք մեզ հրամաններ տալու, որպէս թէ Օսմանեան կայսրութիւնը մեզ մեռած ըլլաք : Բայց դիմաւորելով չեք կրնաք զայն թողել եթէ ոչ աւերակաց չեղձկուտի մը ներքեւ... Եւրոպաց չեղձկուտի մը ներքեւ... Մեք վեց հարիւր հողի էինք երբ որ Եւրոպա եկանք. մեկնած ժամանակնիս ալ վեց հողի չպիտի մնանք : այս խօսքս լաւ նշանակեցեք » :

Այս կիրքոտ և մինչև իսկ ասպարէզ կարգադր լեզուն, իսկամաց մը տային վիճակին հաւատարմութեամբ լուրերն է : Եթէ Միտհաթ փաշա ուրիշ կերպիւ խօսէր և իրմէ խնդրեւած զինուորներն ընէր, իսկոյն անհետ պիտի ըլլար իւր հայրենակցաց արտօնութեան ներքեւ : Միտհաթ փաշայի ընծայուած խօսք մ'ուրիշ լրագիր մ'այսպէս կը պատմէ. « Եւրոպա մեզնէ կը պահանջէ որ մեր վիզը կտրենք. սակայն պէտք է որ « Եթէ Եւրոպա կրնայ ինքը կտրէ մեր վիզը : Մեք հոս փորքաթիւ եկանք. և եթէ երթանք՝ այնչափ թուով պիտի մեկնինք, Անգղիոյ թողով մեզնէ ինքողներուն գերեզմանները փակելու հողք : Այս ապրիլ խօսքերն էին բոլոր տո բառ :

ճիշդ ալ չլինին, իրօք Օսմանեան հասարակաց կարծիքը կը ներկայացնէ : Եւրոպական տէրութիւնները քանի որ իրենց պահանջումները խոստացուցին, աշխարհալ թուրքիոյ հասարակաց կարծիքը զայրացնելով՝ ներկայ խնդրոց կարգադրութիւնն անկարելի ըրին : Դեսպանախորհուրդը Կ. Պոլսէն մեկնելէ ետեւ, կարելի է Եւրոպական մայրաքաղաքի մը մէջ ալ դուռմարի. սակայն քանի որ պահանջումներն երկու կողմէն անփոփոխ մնան, պատերազմին ծագումը ժամանակի խնդիր մը կըլլայ : Չմերուան եղանակի մէջ պատերազմական գործողութիւնները դժուարին են, ուստի հաւանական է որ զինադադարին նոր պայմանագրով լրանալէ ետեւ, պատերազմը դարձան սկսի : Հաւանական է նաեւ որ Ռուսիա առայտմ բաւական համարի միայն իւր դեսպանին ետ կոչել և դեսպանական յարաբերութիւնները խզել, իրեն վերապահելով պատերազմական գործողութիւնները յարմար դատած ժամանակնիս սկսիլ : Ուստի թէ և պատերազմ մըն անմիջապէս անհրաժեշտ չըլլայ, ներկայ տագնապին ծանրութեան վրայ աչք դրել անհնար է :

Դուք տակաւին թուրքիա զինուորներ, երբ տեսնէ որ Ռուսիա անպատճառ իւր պահանջմանց վրայ պնդէ : Այսու ամենայնիւ հաշտութեան յոյսերը տկար են : Եթէ Ռուսիա Պոլսը դարձուր զրկելու վրայ պնդէ, տաւակոյս չկայ որ Բ. Դուռը չկրնար հաւանիլ սաոր : Մեծ-Եպարքոսը Լորտ Սալիպարիի յայտարարելէ թէ նախամեծար կը հասարի հրաժարիլ քան թէ այնպիսի առաջարկութիւն մ'ընդունիլ : Անուշտ, չկայ Մեծ-Եպարքոս մը որ կարենայ այսպիսի առաջարկութեան մ'ստորագրութիւն տալ : Ռուսիոյ լրագիրք Բ. Դրան այս ընդդիմութիւնն առանց պատճառի չեն համարիր, և զԱնգղիա ու Աւստրիա կամեատանեն որպէս թէ երկդիմի դեր կը խաղան և իրենց ընթացքով Բ. Դուռն ընդդիմութեան կը քաջալերեն : Սակայն Անգղիա և Աւստրիա կը սխալին, կըսէ Մուքուայի կազէթը, եթէ կը կարծեն թէ Ռուսիա միայն սպառնալիք ընել կուզէ : Ռուսիա պարզապէս թուրքիոյ սպառնալիք ընելու նպատակաւ չէ որ իւր զօրքերը շարժուն վիճակի մէջ դրաւ : Մուքուայի կազէթին այս խօսքն կը հետեւի թէ Ռուսիոյ նպատակը չոր սպառնալիք չէ, այլ ի հարկին պատերազմ պիտի ընէ : Բայց արդեօք Ռուսիա կատարելապէս պատրաստ է պատերազմելու : Իւր զինուորական զօրութիւնը դեռ վերականգնելու մէջ է, և այսպիսի վիճակ մը պատերազմի նպատակաւ չկրնար լինիլ : Ասիէ զատ, Բ. Դուռն ալ արդեօք գաշնակից չպիտի ունենայ : Հոս նոյնպէս ուսմանոց տրոց :

Լրագրաց համեմուն և Մերտար-Էրէմին արտառոյ թուր մը ներկայացնելով հոնդարացոց և Օսմանցոց դաշնակցութեան նշան մ'է. և երբ հոնդարացիք այսպիսի ցոյց մը կընեն, Աւստրիա չկրնար անտարբեր մնալ :

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վիեննա 13 յունի.
Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ կը հաւատան թէ Ռուսիոյ քաղաքական նախաձեռնութեան ձեռնարկները խաղաղական են : Նույն ժամանակ Բրէսել քաղաքի մէջ հաստատեց թէ որ և է պարագայի մէջ Արեւելեան գործոց միջամտութիւն չպիտի լինի :

Բրուքլին 14 յունի.
Ոստիկանութիւնը բաւականապէս սահմանադրեց զուրս վաճառեց Չերիպի Գորսպարի, որ Չեր կուսակցութեան կողմէ համակրական ցոյցերու և հրապարակային պատիւներու տարկայ եղած էր :

Փարիզ 14 յունի.
Ռեզիլ Տէ Տէ Մոնտ պարբերականին տնօրէն Պ. Պիլլոյ մեռաւ :

Պէրլին 14 յունի.
Պաշտօնական լրագիրը սուտ կը հայտնէ այն զրոյցը թէ Գերմանական կուսակցութիւնը խաղաղութեան գործին տրուել կը լինի :

Երեսփոխանական ժողովոյ նոր ընտրութեանց մէջ ընկերավարականը (առաւ կուսակցականը ըսել կուզուի) յաղթող ելան :

Լոնտոն 13 յունի.
Լրագիրքը դեսպանախորհուրդին մէջ Պ. Վերթէրի նոր դերքն իրեն Ռուսիոյ դէմ թշնամական կը դատեն :

Բեդրսթրալ 13 յունի.
Կայսրութեան ամեն կողմը լրագրութիւն անանկութիւնը կը պատահին :

Սթըն 13 յունի.
Դիւանաւոր յոյն գաղթականութիւնը ջերմ համակրութեամբ պատասխանեցին երկրին սպառնալիքն ծախուց մասնակցեալ հրաւերին, զոր ազգային պաշտպանութեան մասնախորհուրդն ըրած էր իրենց :

Սթըն 14 յունի.
Կրօնական գործոց վերադարձնելու նախարարին վրայ ամբաստանութիւն եղաւ թէ առանձնական նամակաց մէջ թաղաւորին թշնամանք ըրեր է : Ամբաստանութեան ատենը չուզեց քննել յիշեալ նամակներն, որովհետեւ սահմանադրութիւնն առանձնական թղթով սպառնալիք տուած է : Ամբաստանողն յիշեալ նամակաց պատճէնը թաղաւորին յանձնելէ ետեւ, ամբաստանութեան ատենի, յայտարարութիւնը վերաքննութեան ենթարկեց :

Կրօնական գործոց նախարարը Կաղանդին օրը թաղաւորին պաշտօն եղած ընդունելութեան ներկայ չընտնեցաւ. յորմէ կենթադրուի թէ հրաժարական տուած է :

Պէրլին 13 յունի.
Մոնիթէօր լրագիրը սուտ կը հայտնէ Կ. Պոլսոյ 14 յունի չընթանալու տուած այն լուր թէ դեսպանախորհուրդը յունիս 14 (անցեալ հինգշաբթի առաւ) նստին մէջ :

հիւսիս Դժգոյն շրջակայ բարձրադաս
աղբերէ կ'սկսեալ աշխարհակալ-
ներէ ասպետական իշխանութեան
չկրէր, սովորական ժամանակաշրջան
ներէ անոնց հետ: Այսինքն ալ, թէ և
հարեալ զգար զուրկէն յարձա-
կունները, սակայն ու ժամանակաշրջան
ընդհանուր քաղաքացիական պայ-
քած են, երբեք ամեն կողմը որոշու-
եալ բարձրադաս քաղաքացիական հարա-
կը կրէ:

Նախորդակարգութեանց օրով կը-
րած զանազան հարաւորութեանց
վերջին եկաւ ըստ քաղաքացիական
միջոցաւորութեան ժամանակ՝ վերջին
ընդհանուր հրահրէր ու աւարտութեան
կը պատահէր և այն մեծ քաղաքին
Հայ Ժողովրդին ամենամեծ մասն
յետին թշուառութեան կը մատնե-
ուին: Այս շրջան ալ Մշտն կողմէն
գոյծեր կը հանին, խուժապետ
քաղաքացիներ, որք ասպետական
հարաւորութեան հարձակ հա-
մարձակ Հայտ գիւղերուն վրայ կը
յարձակին, կը բռնեն, կը կողոպ-
տեն, կ'ապանեն. և տեղական իշ-
խանութիւնք կ'արձակ թէ պար-
հանգիստտեան լալէ գտաւ ուրիշ բա-
շեն ընդեր:

Ահաւասիկ չոյ Գեր. առաջնորդ
գիւղ կողմէ գեր. 30 թուով քաղ-
աք և երկուշրթի իրիկուն Պա-
րիս քաղաքին հասն հեռագրի մը
վանդակութիւն, զոր մեք ալ խ-
նարհարար Բ. Դան ուղարկութե-
ան կը ներկայացնէր, աներկայ ը-
լարով որ ծանուցած յանդուգն ու
ազակութիւններ զոպելու, և ին-
պէս կը յուսանք՝ երջնական կերպով
լնջելու համար ամիջական ազգ-
միջոցներ կը տնտեսին: Բարձր
Միտհալժ փաշայ պէս ազատամի-
անաչառ և զօրեղ Մեծ—Եպարքոս
մ'օրով անհնար էր այսպիսի ա-
կարգութիւնք ալ ևս շարունակ
Օսմանեան երկրին էջ:

Մշտն Գեր. Առաջնորդին հեռ-
գիրը կը ծանուցան թէ 200 Մո-
կանցի քրտու քան մը գիւղեր
վրայ յարձակելով և ինչ հոգի և
պաններ և երկու ոգի ալ գետ-
տարներ են գիւղացի, կենդանի-
նուն ու կարտաւայ հա: Գիւղացի
ձգեր փախեր են, արձեալ 3(ի
չափ քրտու Սասունի գիւղացի գիւղ-
վրայ յարձակելով, բնկալ բազմ
չարչարանք տալէ և մտնց գոյն
յախոտակիլէ ետեւ, քսի մ'օրէն Ե-
րադաւանալու և զանոց շարքեւ
սպառնալիք ըրեր են, գետ. Ձին
իրիկունը կրկին յիշեալ իւղին վրայ
քաղել սկսեց են:

Գեր. Առաջնորդը կ'յօրէ Իէ
Մշտն գաղտնի մէջ անկապութիւն
խիստ շատցած են, և տեղական իշ-
խանութիւնը կը յայտարարէ եւր-
թէ առանց զինուորակ զօր-
ութեան չեն կրնար զսպուի վերա-
պէս, եթէ Կ. Պօլէն գալան մը ը-
սնորհնուն, քանի մ'օրէն առաջնոր-
դը պիտի մեկնի Մուշէն Ե. Պօլս
գալ:

Ազգային Պատրիարքսանն ան-
շուշտ պիտի վաւերացնէ իրող-
ութիւնը պաշտօնապէս Բ. Դան հա-
նուցանելով՝ հարկ եղած ամիջական
տնօրէնութիւնը խնդրել:

... Խմբագիր Տէր.

Ձեր պատուական Միտի 1414
թուոյն մէջ Չարչանալայի շիջիկ
ըստած հինգ հազար տուգիւղաց-
ւոց կրած բազմամեայ տառապանոց,
նա մասնաւորապէս այս վերջ օրերս
Ձիջիկի մէմուրի Ահմէտ ֆէնտի
հարստահարութեանց վրայ հակերձ

ոնցեկութիւն մը հրատարակած էի. ք
իւրոյ:

Այս մասին Ձեր ստացած տեղե-
կութիւնը Գեր. ինչ ընդլայնելու, և
Ահմէտ ֆէնտիի նոր ի նորոյ ի գործ
գործ ըստեկութիւնները նշանակելու
համար ներկայս կ'ողորմաւ Ձեզ ի
հրատարակութիւն:

Ձիջիկի ժողովուրդն երկու
հարիւր տարի յառաջ գաղթակա-
նութեամբ այդ կողմերը հաստա-
տած է իւր բնակութիւնը: Պատմու-
մէն մինչև Էրէջլի գոտեւոյ գիւղացի
Հայերուն գրեթէ ամենն ալ Անի քա-
ղաքի միտհարդներն ըլլալով, ժամա-
նակաւ խառնէն (1) անուն իշխանի մը
առաջնորդութեամբ նախ Ուղուն—
Օվա եկեր բնակելու, բայց Գիւրտե-
րուն բարբարոսութենէն հոն հան-
գեղութիւն չի գտնելնուն համար
խաղինէտար—Օղուն ինքնիշխանու-
թեան ատեն այդ ծովեղերնայ տե-
ղերը քաղաքեւ ստիպուել են: Խա-
ղինէտար օղուն քանիցս անգամ Չա-
փան օղուն պէս ուրիշ Տէրէպէյէրու
հետ պատերազմի բռնուած ժամա-
նակ Ձիջիկի ժողովուրդը ապա-
ւինած, և անոնց քաջութեամբ իւր
թշնամեաց բռնն յարձակմանցը
գէմ գրած և յետ միշտ ըլլալուն,
զանոնք իր փրկարարը կոչելով նոցա
երևելեաց պատուանուններ տուած
է: Ասոնք ալ հայկական նախնի տի-
րաւորութեամբ քառասուն տարի
յառաջ իրենց ունեցած կալուածոց
Սպահա թափունին Օսման փաշայի
կը նուիրեն, տարեկան միայն տաս-
նհինգ դրահեկան տուրք կամ վարձք
վճարելով:

Հուսկ ապա Տէրէպէյէրութիւնը
թէպէտ կը վերնայ, և գիւղացիք ալ
տէրութեան ամեն տուրքերը վճա-
րելու կը պարտաւորին, այլ սակայն
վերայիշեալ փոքրիկ գումարը չի վեր-
նալէ գտա, հեռագրեւ կը կրկնա-
պատկի, և Տաճկաց մինչ ի 1260
թուականը 95, և 1280 էն մինչև ցարգ-
128 դահեկանին կը յանգի:

Նկատողութեան արժանի կէտը
սա է որ գիւղացիք սակեց քոսն տա-
րի յառաջ եթէ տալը հազար տը-
տալար տեղ առած էին ի վարձու,
իրենց անխնայ աշխատանք և քր-
տամբը այժմ հարիւր տալը հազար
արտաւայրի վերածած են զայն, ա-
մայի և խոպան տեղուանքը մշակե-
լով: Սակայն իրենց սեփական ստա-
ցուածքը համարուած գետ ափ մը
հողոյ տէր եղած չեն: Վասն զի կալ-
ուածատեարք զանոնք թափուի կը
վերածեն, և առանց գիւղացիոց գի-
տակցութեան ուղած անձեւերուն կը
ձախեն և կամ իրենց կը յատկացը-
նեն, հակառակ աղքատ ժողովուրդոց
իրաւացի գանգատանաց:

Օսման փաշայի ժառանգորդնե-
րէն միայն Նուրի պէյը մնացած է.
բայց սակայն անոնք քաջաւոր և Ձիջի-
կի ժողովուրդն ստիպուած են ի
յառաջ եկած Ահմէտ անուն անձին
յանձնած ըլլալուն, այս վերջինն ալ
ուղղակի և անուղղակի կերպով խեղճ

(1) Խառնից անունն ատկէ մնացե-
ր է, զոր կուտան այդ կողմի Տաճկի և Հայ
գիւղացիոց: Այս խեղճերուն առ հաս-
րակ պատրաստ կերակուրին, նա մասնա-
ւորապէս ամեն տեղն թան (այրան) ըս-
ւած ջրախառն մամունն ըլլալուն հա-
մար, երեսուն տարի յառաջ քանիցս ան-
գամ Պատրիարքարանէն հրաման կըլլան-
րեն աղբարանք, որպէս զի պահոց օ-
րերը հրաման տալ ուտելու և Սակայն այն
ատենուան սրբակոն Պատրիարքին անա-
թէմայով հանգերմ մերժողական պատուա-
խան ընդունելուն շատերը իրաւութեան
կը դիմեն, որոյ վասն մինչև ցարգ մշեր-
նին Մարիոս օղուն Ալիներ, Գիւլի (Գիւրգ)
օղուն Ալիներ խիստ շատ կան:

գիւղացիոց ամեն տեսակ բռնու-
թիւններ կրնէ սանձարձակել, եւ եթէ
իւր բռնութեանց ու հարստահա-
րութեանց դէմ քոյրքոյներ գըտ-
նուին, իսկոյն անոնց ձեռքէն հարի-
նին տանելով զիւրեքը իւր, քանի որ
էր ճէճէնէմէ գաւառը կիտինիզ,
թօփորազարման չըլլանք պօռա-
լէն պաշտեւէն և հայհոյեւէն գաւա-
Տէրութեան ամենահաւատարմ՝ այդ-
երկրագործ հայտաւաններն ալ Տէր-
թէթ խայրիի ու խր. յանէթի, կանուա-
նէ յոյզ գնաւոր:

Գոտն տարիէն աւելի աղքատ
գիւղացիոց միայնակ ապրելու միջո-
ցին եղող մէկ հատիկ արտը անտէր
մնացած (մահլիւ) ատեն, Ահմէտը
կամ իրեն կրտսերականէ, և կամ եթէ
նախկին վարձակայն ուրիշն աւելի
գնով գնել ուզէ, զայն դարձեալ նո-
րա խնդրանոց տկան չի կախելով
ուղած անձին կը վաճառէ: Որոյ վասն
քիչ տարուան մէջ երեք հարիւր
տունէն աւելի գիւղացի աղաւաղ
ի Ռուսաստան և այլուր գաղթել-
նուն և նոցա թշուառութեանցը
պատճառ եղած է՝ ընդդէմ ամենայն
օրինաց բարեխնամ կառավարու-
թեան:

Վերայիշեալ 128 զրշ (1) վարձք
անգամ վճարելու մասին գիւղացիոց
անկարող վիճակը թէ՛ Սամունի և
թէ՛ Չարչանալայի տեղական իշխա-
նութեանց յայտնի է:

Սակայն Ահմէտ ֆէնտիի փոխա-
նակ 128 զրշի՝ հիմա 16 չինիկ հգիւղ-
ացիներն առնուլ կուզէ, որ ըսել է
240 դահեկան. և դարձեալ տուով
ալ գոհ չըլլալով, Մեսահէի վրայով
կրկնապատիկ վարձ պահանջելու կե-
լէ, և այս անորաւ պահանջմանցը
գէմ ըստ օրինի խօսող մը չըլլայէն
գտա, ընդհակառակն Սամունի նոր
կառավարին և Չարչանալայի իր
պաշտպանած նոր Գայմազամի ալ ի
չնորհս Ահմէտի կը խօսին, կը հրա-
մայեն, տառապալ գեղացիներն ալ
կը հարուածեն ու կը բանտարկեն,
թիկունք և նեցուկ ըլլալով այդ ըս-
տօրին բռնաւորին: Անցեալ ամսոյ
մէջ Չարչանալային Սամուն գաւառ
առաջնորդին կողմէն խնդրաբեր (2)
մը մատուցի վէյսի փաշային, որով
առաջնորդը կը խնդրէր Ն. Վանու-
թեանն որ գիւղացիները աստ և անգ-
լիմ փառանքներով տեղերնին զրկելու
չնորհս ընէ, որպէս զի տէրութեան
ունեցած երեք հարիւր հազար զրշէն
աւելի պարտքերին օր առաջ վճա-
րելու ժամանակ ունենան: Եւ Ահ-
մէտ ֆէնտիի ալ մինչև ցարգ ընդու-
նած վարձովը գոհ թող ըլլայ մինչև
որ Բ. Դանէն այս մասին նոր հրամա-
նագիր մը գալ:

Սահման յաջորդ Բաւալ

Ի Ա Ն

Պէյքօղ տապալիսանէսի իշուն
միւսպետ օրուհաճագ 4000 ատէտ
թուղու գուրու Անատոլու կէսին
համար տապալիսանէսի վերլմիշ օ-
լան կէսն հէվալիսանէս օլարագ իւշ

(1) Այս գումարը 16 չինիկ փոխա-
րէն է, որ մէկ չինիկ Պօլս քիւլէ մի կը
չալի, ուստի քիւլէ ութը դահեկանի
կուղայ: Իսկ այն կողմերն որչափ առա-
տութիւն ըլլայ, դարձեալ 15—13 դա-
հեկանէն պակաս եղիպատցարեն ծախ-
ուած չունի: Անցեալ տարիներ չորու-
թեան պատճառաւ գիւղացին մինչև ե-
րեսուն զրշ մար առնելու ստիպուեցաւ,
այս տարի վճարելու խոտմար:

(2) Չին ատենները թագրիւ կըսուէր
իսկ վէյսի փաշային օրը խնդրագիր ը-
սելու և ոճն ալ ըստ այնմ գրելու ստիպ-
ուած են:

Թագսիտ իլէ եանի պիւրիսնի թագսի-
տի իլէ հաֆթսիստա իւր: Եւ իլէ
չինիկ թագսիտէրի օլմուղ պիւրէր
կրն միւրիւրինտէ սիմ մէհալիյէ 21
1/2 զրշա օլարագ վէ սիմ մէհալիյէ
վերլմիշ ֆարգը իլէ գաւալիսի նագ-
տիլէ օլարագ տապալիսանէ մէհալիւ-
տէն իլմա օլունմագ չէրայիլի իլէ
պէհէր գըլէսի 13 զրշա օլարագ թա-
լիլի էօհալիստէ օլուպ Բեանունի
սանիլի ըսմիսին տէօրտիւնի Սալը
կրնի գարարը գալիսի վերլմիշէն
տէն, իլմա իլմիլէ թալիլ օլունա-
լըն եէվմը մէհալիւրաէ Տարը շուրայի
ասքերիլէ կէլմէլէրի:

2 Բեանունի սանի 1876

Պապը Սէրասքէրի

Նանը ազիլ խարէսիսին թիւ
ֆէնիկհանէ տէկիլմէնի հարաւորընտան-
տալըմուղ իւզրէ մէվմուտ պուլունան
60000 զըլէ պէլինիկ նիւմէրօ տա-
գիլ օն կրն զարֆիստա ախղ օլուն-
մագ վէ էսմանը երկզիւր գայիմէ երկ
զրշա օլարագ փէլինիկ թէհալիյէ գը-
լունմագ չէրայիլի իլէ պէհէր գըլէսի
էլլի փարայա թալիլի էօհալիստէ
օլուպ Բեանունի սանիլի ըսմիսին
տէօրտիւնի Սալը կրնի գարարը
գալիսի վերլմիշէ քիւրուլթ օլու-
նաճաղընտան, իշլիւրտիւրնալիւ օ-
լանլարըն եէվմը մէհալիւրաէ Տարը
շուրայի ասքերիլէ կէլմէլէրի:

2 Բեանունի սանի 1876

Պապը Սէրասքէրի

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿԱՆԻԹԻ Ի Ք

ՎԻՍՈՐ ՀԻԿՈՅ

Ի Մ Պ Ե Ռ Կ Ա Լ Լ Ո Ւ Ա

Թարգմանեց Ալեքսան Սրբիարեան

Դարուս մեծահանձար բանաստեղ-
ծին անուղղական գրչէն ելած խրա-
տական և սրտաշարժ վէպ մը, որ մեր
արդի երկրասարգ հանձարներուն
գրեթէ նկարագիրն է՝ գեղեցիկ հա-
յերէն աշխարհագրաւ լեզուի վերած-
ուած՝ այնպիսի կանոնաւոր և կոկիկ
գրչով մը՝ որ պատիւ կը բերէ երե-
տասարգ թարգմանչին:

Կը ծախուի Եէնի-ճամի Չիլիկիւր-
լէր ճատտէսի թիւ 2, Ս. Ղ. և Խաղ-
մաճեան գրատունը, և ուրիշ գրա-
վաճառաց քով: Գին 3 զրշ:

ԱՆՍԻՁ ԱՆՏԻՈՒՍՅ

Օրինաց իւրք Անտիոք քաղաքի,
որոյ բոլի բնագիրը կորսուած ըլլա-
լով, ու մօտեքա Հայերէն թարգմա-
նութիւնը գտնուելով, որ եղած է
կիլիկիցաց ժամանակ Սմատ Գուն-
դուստապլին ձեռքով, որ էր եղբայր
Հեթում թագաւորին Հայոց, վեհեա-
կոյ Միսիթարեան Հարց աշխատու-
թեամբ թարգմանեալ ի Գաղղիարէն
հանդերձ ծանօթութեամբ, և առ-
պագրեալ Հայերէն բնագրով, միա-
հատոր մեծագիր, կը վաճառուի Ղա-
լաթի Սիւրբոս խան Միսիթարեանց
գրաւաճառութեան սենեակը, և ու-
րիշ Հայ գրաւաճառաց քով: Գինն է
9 ֆրանկ և Նուիրուած է տապալու-
թիւնը Գաղղիոյ Ակադեմիային:

Ա Ր Ա Մ Ե Ո Ն

Տ Ա Ր Ե Ն Ի Շ

1 8 7 7 ԹԻՌԱԿԱՆԻՆ

Ի ԳՐԱՏԱՐ ՓԱՐԻՁՈՒ

Կ. Պօլս, Չագմազճըար, Յակոբեան
խան թիւ 13:

Գին 4 ԷՔԷԷԷ ԷՔԷԷԷ

ՊԱՐՈՒՆԻՍ Ի ՓԻՆԻՆԻՍ

Օրացոյց և Տօնք այլ և այլ Աղ-
գաց. — Նոր Զանկ նշանաւոր Անցից

Տղերու թէանց համար պէտք է դիմել Մի-
ալմխիոյ Բէրլէմսի բազարի մօտ Կլամպնի
խազոյր դործակառար